

**O‘zbekiston Oliy ta’lim bo‘yicha ekspertlar Milliy guruhining (HEREs)
2021 yilgi faoliyat natijalariga ko‘ra,**

**“O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OLIY TA’LIM TARAQQIYOT
ISTIQBOLLARI” nomli 9-chi yillik konferentsiyasi**

va

**“ERASMUS+ XALQARO KREDIT MOBILLIK: TA’LIM VA ILMIY
TADQIQOTLAR SIFATINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI” 5-chi respublika
konferentsiyasining**

TAVSIYALARI

Tadbirlarning maqsad va vazifalari:

- o‘qituvchilar, tadqiqotchilar va universitet talabalarini Yevropa Ittifoqi mamlakatlari va O‘zbekistonning ilg‘or tajribalari bilan tanishtirish hamda oliy ta’lim ekspertlarining 2021-yilga mo‘ljallangan ishlarini (HEREs) sarhisob qilish asosida oliy ta’limda innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish samaradorligini oshirish.
- Ikki tomonlama mobillikni tashkil etishda Boloniya jarayoni tamoyillarini ilgari surish va oliy ta’lim tizimini internatsionalizatsiyalash jarayonini kuchaytirish.
- Erasmus+ ICM loyihalari mobilligi va O‘zbekistonda o‘quv natijalari va ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish davrida olingan ilg‘or tajribalarni tahlil qilish, bilim, tajriba almashish.

Tadbir ishtirokchilari konferentsiyada yoritilgan ma’ruzalar va mavzular, shuningdek, O‘zbekiston oliy ta’lim tizimini isloh qilishning ilg‘or tendentsiyalari muhimligini ta’kidladilar:

- O‘zbekistonning oliy o‘quv yurtlariga avtonomiya berishga qaratilgan oliy ta’lim sohasidagi davlat siyosatining ahamiyati va muhimligi ta’kidlandi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 11-iyuldagi PQ-4391-son qaroriga muvofiq, o‘zini-o‘zi moliyalashtirish tizimiga o‘tayotgan oliy ta’lim muassasalariga berilgan vakolat va huquqlar davlat oliy ta’lim muassasalariga nisbatan qo‘llaniladi va moliyaviy mustaqillik beriladi. 2022-yil 1-yanvardan boshlab 35 ta yetakchi davlat oliy ta’lim muassasalariga 2021-yilning PQ-60 va PQ-61-sonli dekabr qarorlariga muvofiq moliyaviy mustaqillik berildi.
- Oliy ta’limni rivojlantirish strategiyasi bo‘yicha yo‘riqnomalar berilgan, Rimda (19-noyabr, 2020-yil) Yevropa Ittifoqi mamlakatlari Oliy ta’lim vazirlar konferentsiyasida ko‘rsatilgan qarorlar va tavsiyalar tahlili berilgan:

2030 yilgacha inklyuziv, innovatsion va o'zaro bog'liq Yevropa oliy ta'lim hududini (EHEA) yaratish. 1) Inklyuziv. Har bir talaba oliy ta'lim olishda teng huquqqa ega bo'ladi va o'z ta'lim va malakasini oshirishda har tomonlama yordam oladi; 2) Innovatsion. Bu tadqiqot bilan chambarchas bog'liq bo'lgan o'rganish, o'qitish va baholashning yangi va izchil usullari va amaliyotlarini joriy etish imkonini beradi; 3) O'zaro bog'langan. Yevropa Ittifoqi davlatlarining umumiy asoslari va vositalari xalqaro hamkorlik va islohotlarni, bilim almashishni hamda xodimlar va talabalarning mobilligini yanada osonlashtiradi va kengaytiradi.

Ekspertlar O'zbekiston oliy ta'lim strategiyasini ishlab chiqishda ushbu tamoyillarning muhimligini ta'kidladilar.

- Konferensiyada NEO ofisi va HEREs a'zolari tomonidan respublikada oliy ta'limni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan tadbirlar samaradorligi ta'kidlandi, "Oliy ta'lim taraqqiyot istiqbollari" nomli ekspertlarning ilmiy-metodik jurnali mazmun-mohiyatiga boy ekanligi (xususan, 9 va 10-sonlar), O'zbekiston Respublikasi Oliy Attestatsiya Komissiyasining ilmiy jurnallari ro'yxatiga kiritilganligi, shuningdek, Google scholar, Ciberleninka va boshqa xalqaro tahliliy tizimlarida indekslanganligi ta'kidlandi.

- Ishtirokchilar NEO vakilining nutqidan va HEREs a'zolari tomonidan o'tkazilgan "loyihalarni ishlab chiqish" bo'yicha master-klassdan 2022-yil uchun Erasmus+ loyihalariga tanlovining yangi talablar haqida to'liq, mazmunli ma'lumot oldilar;

- Ayni paytda amalga oshirilayotgan va yakunlangan Erasmus+, ICM loyihalari koordinatorlari va ishtirokchilarining taqdimotlari yangi loyihalarni ishlab tayyorlayotganlar uchun foydali ma'lumotlar berildi.

Konferensiya dasturlari ilova qilinmoqda.

KONFERENSIYA TAVSIYALARI

1. O'zbekiston Respublikasining 35 ta oliy o'quv yurtlarining akademik, moliyaviy va tashkiliy mustaqilligini ta'minlash bo'yicha yangi qabul qilingan me'yoriy-huquqiy hujjatlarning ahamiyatini inobatga olgan holda "Davlat oliy ta'lim muassasalarining akademik, tashkiliy va boshqaruv mustaqilligini ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-60-sonli va "Davlat oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy mustaqilligini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-61-sonli qarorlari Boloniya jarayonining barcha jihatlarini va tamoyillarini o'rganish sohasida ta'lim faoliyatini kengaytirish.

2. "Oliy ta'lim taraqqiyoti istiqbollari" ilmiy-metodik jurnali ilmiy jurnal va maqolalarni indekslash bo'yicha tahliliy tizimlarga kiritilganligi munosabati bilan tahririyat nashrlar sifatini oshirish va mualliflar geografiyasini kengaytirishga chaqiradi va yanada targ'ib qilish hamda uning reytingini oshirish.

3. HEREs va NEO ekspertlari muntazam ravishda Yevropa Ittifoqi universitetlari tajribalarini tahlil qilib borishini, oliy ta'lim tizimini rivojlantirish bo'yicha seminarlar va har yili konferentsiyalarni o'tkazishni, shu jumladan ECTS va universitetlar avtonomiyasini joriy etishni hisobga olib, OTM rahbarlariga ko'maklashish maqsadida OO'MTVdan tegishli mavzular bo'yicha seminarlar o'tkazishda yordam berish. Yevropa ekspertlari va Erasmus+ loyihalari hamkorlari ishtirokida zarur mavzulardagi axborot seminarlarini rejalashtirish.

4. HEREs anjumani - 2021 loyihalarni ishlab chiqish va mavjud loyihalar tajribasini o'rganish bo'yicha mahorat darslari va Case Study seminarlarining dolzarbligini ko'rsatdi. Bu, ayniqsa, 2022-yildan boshlab loyiha takliflarini berish jarayoni va xarajatlarga asoslangan byudjetni rejalashtirishga bir qator o'zgarishlar kiritilishi bilan muhim ahamiyatga ega. Universitetlar rahbarlari, Xalqaro aloqalar bo'limlari va HEREs/NEO vakillari bilan birgalikda Erasmus+ Oliy ta'lim salohiyatini oshirish (CBHE), Erasmus Mundus va Jean Monnet loyihalarini tayyorlash bo'yicha seminarlar, taqdimotlar va boshqa axborot tadbirlarini tashkil etishga e'tibor qaratish.

5. O'zbekiston Respublikasi Hukumatining iqtisodiyotni raqamlashtirishga, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmonlarida qayd etilgan xalqaro reyting va indekslarda O'zbekiston Respublikasining o'rnini yaxshilashga qaratilayotgan alohida e'tiborni hisobga olgan holda 2020-yil 5-oktabrdagi VII-6079-sonli va 2020-yil 2-iyundagi VII-6003-sonli), konferentsiyada OTMlarning ta'lim jarayonini raqamlashtirishga tayyorligini baholash usullarini ishlab chiqish tizimi va dasturlarini quyidagi mezonlarga muvofiq yaratish tavsiya etiladi:

- Masofaviy ta'lim (MT) tizimining holati, jumladan, pandemiya sharoitidagi faoliyat;
- Jahon nashriyotlarining elektron ilmiy ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyati (EBSCO Information Services, Springer Nature, Elsevier (Scopus), Web of Science va boshqalar) va ulardan foydalanish samaradorligi;
- OTMlarda elektron ilmiy va ta'lim resurslarini shakllantirish;
- Ta'lim tizimining texnik infratuzilmasini yangilash va modernizatsiya qilish;
- Raqamli iqtisodiyot va ta'lim bo'yicha o'quv dasturlarini ishlab chiqish yoki yangilash.

6. Texnologik taraqqiyot va oliy ta'lim tizimidagi raqamli transformatsiyaning hozirgi holatini hisobga olgan holda, mutaxassislarning kasbiy rolini qayta ko'rib chiqish va yangi malakalarga bo'lgan talabni o'zgartirish zarurligi qayd etilishi maqsadga muvofiq: O'zbekiston ta'lim tizimiga zamonaviy texnologiyalarni jalb etishga qaratilgan innovatsiyalar o'qitish va ta'lim berish (sun'iy intellekt elementlari, Internet- narsalar, ma'lumotlar tahlili va raqamli ta'lim muhiti uchun boshqa ilg'or texnologiyalar va echimlar bilan). Bunday innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash oliy ta'limning tegishli uslubiy va yetakchi tamoyillarida, bo'lajak universitet bitiruvchisining raqamli iqtisodiyotda

muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarni hisobga olgan holda o'z aksini topishi kerak.

7. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini raqamli iqtisodiyotda jahon ta'lim makoniga muammosiz integratsiya qilish uchun texnologiyadagi o'zgarishlarni moslashuvchan tarzda aks ettira oladigan ta'lim modellarini qayta ko'rib chiqish va takomillashtirish zarurati mavjud. Raqamli iqtisodiyotda universitet rahbariyatining yangi ta'lim modellari, institutsional yondashuvlari va tuzilmalarini ishlab chiqish bo'yicha tegishli loyihalarni (raqamli asrda oliy ta'lim muassasasining rolini oldindan targ'ib qilish va bir qator seminarlar o'tkazish bilan) boshlash tavsiya etiladi (shu jumladan, raqamli iqtisodiyotdagi o'zgarishlar). ta'limni moliyalashtirish (universitetning avtonomiyasi), o'qitish davomiyligidagi o'zgarishlar (mikrokredit kurslari va qisqa muddatli malaka oshirish treninglarini ishlab chiqish), o'qitish usullarini o'zgartirish).

8. Universitetlar reytingini yaxshilash maqsadida ularning nufuzli jurnallarda nashr etish faoliyati muhim o'rin tutishini hisobga olib, ilmiy maqola va dissertatsiyalar yozish, nashr etish bo'yicha uslubiy seminarlar (shu jumladan, korrektoriyaga) o'tkazishga katta ehtiyoj bor. Scopus va Web of Science lists jurnallarida, shuningdek, jahon nashriyotlarining analitik tizimlari va ma'lumotlar bazalari bilan ishlash, birinchi navbatda, doktorantlar va ilmiy darajaga da'vogarlar uchun.

9. Dissertatsiyalar va umuman ilmiy tadqiqotlar saviyasini oshirish maqsadida magistratura va doktoranturaga fanometriya, jahon axborot resurslari, nashrlar etikasi, patentshunolik kurslarini kiritish zarurati mavjud.

10. Atrof-muhitni asrash bo'yicha zamonaviy jamiyatlardagi global tendensiyalarni hisobga olgan holda, oliy ta'limda "Yashil universitet" madaniyatini shakllantirish, konferensiya, seminarlar tashkil etish borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar va sa'y-harakatlarning ahamiyati va zarurligini qayd etish. va tegishli mavzular bo'yicha treninglar ("Yashil maydon", "Yashil reja" va boshqalar).

11. Respublika hududlaridagi dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy masalalarni, xususan, Orol dengizidagi yangi ekologik vaziyatni hisobga olgan holda hal etishni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan CBHE va ICMning "maqsadli loyihalari"ni ishlab chiqish zarurligi qayd etilsin. Orolbo'yi mintaqasi, yangi CBHE va ICM loyihalari orqali atrof-muhit muammolarini hal qilishda jamoatchilik va universitetlarni jalb qilish uchun mintaqadagi universitetlarda o'quv seminarlarini tashkil etishga ko'maklashish.

12. Universitetlardagi akademik muhitning hozirgi holatini hisobga olgan holda, yosh ilmiy kadrlarni qo'llab-quvvatlash va ularni tegishli ilmiy-tadqiqot ishlariga faol jalb etish maqsadida O'zbekistonda oliy o'quv yurtidan keyingi ta'limning ta'lim dasturlariga aspiranturani joriy etish tavsiya etilishi, dissertatsiya (tadqiqot taklifi) yo'nalishi va predmetini belgilash, ilmiy tahlil va empirik/eksperimental tadqiqot (shu jumladan, miqdoriy) usullarini o'zlashtirish bo'yicha kompetensiyalarni shakllantirishda universitetlarning ilmiy salohiyatini

shakllantirish bo'yicha ilg'or jahon tajribasini keng o'rganish lozim (Quantitative, Qualitative analyses).